

Axis	-1.0	-0.5	0	+0.5	+1.0	
Anxiety-Confidence	Anxiety	Worry	Discomfort	Comfort	Hopefulness	Confidence
Ennui-Fascination	Ennui	Boredom	Indifference	Interest	Curiosity	Fascination
Frustration-Euphoria	Frustration	Puzzlement	Confusion	Insight	Enlightenment	Euphoria
Dispirited-Enthusiasm	Dispirited	Disappointed	Dissatisfied	Satisfied	Thrilled	Enthusiasm
Terror-Excitement	Terror	Dread	Apprehension	Calm	Anticipatory	Excitement
Humiliated-Proud	Humiliated	Embarrassed	Self-conscious	Pleased	Satisfied	Proud

Když se řekne eLearning, většina lidí si představí jakýsi imaginární nástroj pro elektronické vzdělávání. Jsou lidé, kteří si však pod tímto pojmem představují něco jiného – konkrétně emotional learning. Ten totiž na rozdíl od electronic learningu funguje vždy a na západ od nás se na něj začíná klást čím dál tím větší důraz.

Emoce jsou důležité

Podle mnohých psychologů (viz například níže uvedené zdroje) jsou právě emoce klíčem k paměti, která slouží pro ukládání informací, které se zrovna učíme. Negativní emoce mohou proces učení zcela zablokovat. Ty pozitivní pak naopak mohou učení výrazně usnadnit. Nejdále jsou v této oblasti pravděpodobně vědci z amerického MIT, kteří dali dokonce na základě výzkumu učení u dětí ze základních škol dohromady seznam konkrétních emocí s jejich nominálně vyjádřeným vlivem na učení. Na stupnici od -1,0 do +1,0 jsou emoce rozděleny do pěti samostatných skupin, u kterých je v šesti krocích vždy vyjádřena linie postupného vývoje dané emoce. Mezi emoce, které jsou na samotném vrcholu pozitivního vlivu na učení, patří sebedůvěra, fascinace, euforie, nadšení, vášně a celkem překvapivě pýcha. Současná věda se tak zcela seriózně zabývá spojením mezi emocemi a učením a jasně prokazuje, že zde existuje přímá závislost. Pokud se vám tedy při vzdělávání zaměstnanců podaří vyvolat některé z těchto pozitivně působících emocí, máte podstatně větší šanci, že si vaši zaměstnanci nové informace lépe zapamatují a osvojí. Jako nejdůležitější pro učení pak popisují vědci z MIT tzv. „Aha efekt“, neboli proces uvědomění si a pochopení celé látky. Jeho vliv je dokonce ještě zásadnější než vliv zmiňovaných emocí, které se víceméně dostaví hned posléze samy, a to často v kombinaci nadšení, pýchy, sebedůvěry, euforie a někdy i fascinace a vášně. Výzkum MIT se nicméně bohužel nezabývá případnými multiplikačními efekty plynoucími ze zapojení více emocí. Ze samotného popisu „Aha efektu“ je nicméně zřejmé, že takovéto multiplikační efekty existují.

Škola hrou byl dobrý nápad

Současné vědecké poznatky tak přímo potvrzují ono pro Čechy staré známé Schola Lundus

Napsal uživatel Martin Zikmund
Čtvrtek, 08 Duben 2010 10:08 -

---

neboli škola hrou, což prosazoval už před pár stoletími Jan Ámos Komenský. Je až pozoruhodné, jak právě Češi na zapojení emocí a učení zapomínají. Díky tomu, že pak s touto školou hrou nepřichází státem vytvořený vzdělávací systém, tak ani firmy nemají potřebu vzdělávat své zaměstnance jiným způsobem, než byli doposud zvyklí ze školy. Jistou výjimkou jsou v Evropě některé nadnárodní korporace, které již metod emočního učení využívají. Jako konkrétní příklad lze uvést společnost SAP, výrobce informačních systémů, která si najímá špičkové školitele, kteří s emocemi (byť bez nějakého hlubšího vědeckého základu) při učení pracují. Ostatně přednáška externího školitele SAP a lichtenštejnského profesora na několika švýcarských a německých MBA univerzitách [Kurta Weisse](#) byla pro mě osobně právě tím prvním kontaktem s pojmem emoční učení.

Osobní zkušenosti s emočním učním ovšem mohla získat i řada absolventů českých technických vysokých škol, které se svoji koncepcí výuky přeci jen nevědomky na školu hrou zaměřovaly. A osobně mohu potvrdit, že emoční učení v praxi skutečně funguje. Coby absolvent FEL ČVUT, oboru telekomunikační technika, jsem se často nejvíce naučil při zajímavě připravených laboratorních cvičeních i přednáškách, které pracovaly s konkrétními příklady. Díky tomu si například i s odstupem čtyř až pěti let velice dobře pamatuji drtivou většinu látky z televizní a obrazové techniky a televize, kde přednášející s nadšením hovořili o tom, co přednášeli, a laboratorní úlohy nabízely možnost seznámit se s probíranými zákonitostmi na vlastní kůži. Totéž lze říci i o družicových a satelitních systémech, kde nechyběla návštěva české pozemní stanice sítě Intersputnik a o některých přednáškách, které opět pracovali s emocemi, nadšením a zapálením pro věc.

Jak funguje Aha efekt

Zejména u těžší látky sehrává naprosto kritickou roli již zmiňovaný „Aha efekt.“ Z osobní zkušenosti jsem to nejlépe poznal u matematiky a předmětů, které hodně s matematikou pracují. Naučit se efektivně a rychle využívat vysokoškolskou matematiku totiž bezprostředně vyžaduje úplné pochopení všech klíčových zákonitostí. Bez toho je učení neefektivní, praktické použití nejisté a neefektivní a celkově se postupně dostávají spíše emoce, které vědci z MIT bodově hodnotí jako -1,0 – jmenovitě stres, frustrace, sklíčenost až poníženost, že zatímco „všichni ostatní“ to chápou, tak zrovna vy to nemůžete pochopit. Jakmile se však dostaví Aha efekt, dojde k přímému překlopení těchto emocí do +1,0, což souvisí i s tím, že v psychologii existují tendence náhlého a přímého přechodu mezi negativními a pozitivními emocemi se stejnou „amplitudou“ (typicky ve vztazích, kdy obvykle velká láska přechází při rozvodu ve velkou nenávisť, zatímco malá až nulová láska vede k bezproblémovému rozvodu).

☐ procesu úspěšného vzdělávání zaměstnanců musí být emoce

Klíčovým prvkem firemního vzdělávání není tedy ani tak obsah samotný jako spíše úsilí o to vzbudit u zaměstnanců aktivní zájem o probíranou látku. K tomu se zejména na amerických a

Napsal uživatel Martin Zikmund
Čtvrtek, 08 Duben 2010 10:08 -

---

teď už i na některých českých ekonomických školách často využívá prvek zpětné vazby, kdy se přednášející neustále ptá na názory a pohledy posluchačů. To slouží k povzbuzení zájmu, který na ose učení dle MIT figuruje mezi 0 a +0,5 a může postupně přerůst ve zvědavost a velice žádoucí nadšení.

Dalším elegantním nástrojem, se kterým se opět v českém školství příliš nesetkáváme, je motivace prostřednictvím soutěživosti. Tím, že se budeme snažit vzbudit mezi studenty soutěživost, automaticky, v těch „soutěživých“ typech, vzbudíme i nadšení, které podle MIT pozitivně působí na paměť i celý proces učení.

Velice významnou až klíčovou roli v procesu úspěšného firemního vzdělávání ale hraje také osoba přednášejícího. Právě ta má nejvíce prostředků pro ovlivnění emocí posluchačů. I sebenudnější látku lze totiž „prodat“ tak, že vzbudí v posluchačích zájem anebo si její výklad aspoň spojí s pozitivními emocemi (např. při využití humoru). Vzdělávání tak nemůže dělat ve firmě každý. Přednášející totiž musí přednášené látce nejen rozumět, ale musí ji umět odpřednášet s nadšením až fascinací (což jsou další emoce s hodnocením 1,0). Skoro by se dalo říci, že musí před tabulí předvést až herecký výkon, což například pro zmiňovaného [Kurta Weisse](#) platí beze zbytku, neboť kromě toho, že vystudoval fyziku, byl také ředitelem divadla.

Emoční učení ve firmě má svůj smysl

Vzdělávání je jedním z klíčových prvků pro rozvoj každé firmy, a proto do něj firmy každoročně investují nemalé finanční prostředky. Ty však bez dalších „emočních investic“ mohou vyjít v niveč. Zaměstnanci si školení vyslechnou a zapomenou. Hodnota lidského kapitálu bude tam, kde byla předtím, ale finančního kapitálu ubude. Proto je důležité do vzdělávání zapojit také emoce, což v danou chvíli už není jen jakási domněnka či osobní zkušenost, nýbrž seriózními vědeckými výzkumy podložený fakt. Ten, kdo se jej naučí využívat, bude ve vzdělávání svých zaměstnanců úspěšnější a tím bude z dlouhodobého hlediska úspěšnější také ve svém podnikání.

Použité zdroje a literatura

[1] VAIL, Priscilla L. Greatschools [online]. 2010 [cit. 2010-04-08]. The Role of Emotions and Learning. Dostupné z WWW:
<<http://www.greatschools.org/LD/managing/the-role-of-emotions-in-learning.gs?content=751&p age=all>>.

Napsal uživatel Martin Zikmund
Čtvrtek, 08 Duben 2010 10:08 -

---

[2] LAWSON, Candy. Center for Development and Learning [online]. 2009 [cit. 2010-04-08]. The Connections between Emotions and Learning. Dostupné z WWW:
<http://www.cdl.org/resource-library/articles/connect_emotions.php>.

[3] REILLY, Rob; KOT, Barry. The Science behind the Art of Teaching Science: Emotional State and Learning. Massachusetts Institute of Technology. SITE 2004, 1, s. 3020-3026. Dostupný také z WWW:
<<http://underground.musenet.org:8080/bkort/EmotionsAndLearning/Reilly-Site.pdf>>.

[Joomla SEO powered by JoomSEF](#)